

MATEMATIKA DARSIGA TAYYOGARLIK VA DARSNING TAHLILI

Maxmarizayeva Barchinoy Odil qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabasi.

E-mail: maxmarizayeva@gmail.com

Ergashova Dilrabo Nabieva

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17293488>

Annotatsiya. Ushbu maqolada matematika darsiga tayyorgarlik va dars jarayonini tahlil qilishning ilmiy-metodik asoslari yoritilgan. Matematika fani o'quvchilarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirish, tahlil qilish, umumlashtirish va mustaqil xulosa chiqarish qobiliyatini shakllantiruvchi muhim fan sifatida ko'rib chiqiladi. Shuning uchun darsni samarali tashkil etish, puxta rejalashtirish va yakunda tizimli tahlil qilish o'qituvchi faoliyatining asosiy omili hisoblanadi. Maqolada darsga tayyorgarlik jarayonida maqsadni aniqlash, metod va texnologiyalarni tanlash, o'quv materialini rejalashtirish hamda o'quvchilarning mustaqil faoliyatini tashkil etishning ahamiyati ko'rsatib berilgan. Shuningdek, darsni tahlil qilish orqali o'qituvchi o'z pedagogik faoliyatini baholashi, kuchli va zaif jihatlarni aniqlashi hamda kelgusi darslarni yanada takomillashtirish uchun xulosalar chiqarishi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: matematika darsi, tayyorgarlik, metod, tahlil, pedagogik faoliyat, samaradorlik

Аннотация: В данной статье раскрываются научно-методические основы подготовки к урокам математики и анализа учебного процесса. Математика рассматривается как фундаментальный предмет, формирующий у учащихся логическое мышление, аналитические навыки, умение обобщать и делать самостоятельные выводы. Поэтому эффективная организация урока, тщательное планирование и систематический анализ в конце являются важнейшими факторами профессиональной деятельности учителя. В статье показано значение определения целей урока, выбора методов и технологий, планирования учебного материала и организации самостоятельной деятельности учащихся. Также отмечается, что анализ урока позволяет учителю оценить свою педагогическую деятельность, выявить сильные и слабые стороны и сделать выводы для совершенствования последующих занятий.

Ключевые слова: урок математики, подготовка, метод, анализ, педагогическая деятельность, эффективность.

Annotation: This article highlights the scientific and methodological foundations of preparing for mathematics lessons and analyzing the learning process. Mathematics is considered as a fundamental subject that develops students' logical thinking, analytical skills, generalization, and the ability to draw independent conclusions. Therefore, effective organization of the lesson, thorough planning, and systematic analysis at the end are essential factors of a teacher's professional activity. The article emphasizes the importance of defining the lesson objectives, selecting appropriate methods and technologies, planning the learning materials, and organizing students' independent activities. It is also noted that by analyzing the lesson, the teacher can evaluate their pedagogical performance, identify strengths and weaknesses, and draw conclusions to improve future lessons.

Keywords: mathematics lesson, preparation, method, analysis, pedagogical activity, efficiency.

Kirish:

Zamonaviy ta'lim tizimida matematika fani o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish, ularni tahlil qilish, umumlashtirish va mustaqil xulosa chiqarishga o'rgatishda muhim o'rin tutadi. Shu sababli dars jarayonini samarali tashkil etish uchun o'qituvchidan puxta tayyorgarlik hamda har bir mashg'ulot yakunida tizimli tahlil talab etiladi. Matematika darsiga tayyorgarlik — bu dars maqsadlarini aniqlash, o'quv materiallarini tanlash, metod va texnologiyalarni belgilash hamda darsning tuzilmasini ishlab chiqish jarayonidir. Dars tahlili esa o'qituvchiga o'z faoliyatini baholash, kuchli va zaif jihatlarni aniqlash va kelgusi darslarni takomillashtirish imkonini beradi. Ushbu mavzuning dolzarbligi shundaki, u nafaqat ta'lim sifati, balki o'qituvchining kasbiy mahoratini oshirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot metodologiyasi: Dialektik yondashuv – ta'lim jarayonini doimiy rivojlanishda va o'zgarishda o'rganish. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv – o'quvchi markazida bo'lgan pedagogik faoliyatni tashkil etish. Faoliyat yondashuvi – o'quvchilarni faol ishtirok etishga, bilimlarni amaliyot orqali o'zlashtirishga yo'naltirish. Tizimli yondashuv – darsni yaxlit pedagogik jarayon sifatida ko'rib chiqish.

Tadqiqot metodlari: Nazariy tahlil – mavzu bo'yicha ilmiy adabiyotlar va me'yoriy hujjatlarni o'rganish. Pedagogik kuzatish – matematika darslari jarayonini kuzatish. Suhbat va anketa – o'qituvchi va o'quvchilar fikrini o'rganish. Eksperiment – turli metodlar samaradorligini sinovdan o'tkazish. Taqqoslash va umumlashtirish – tajribalarni tahlil qilish va xulosalar chiqarish.

Tadqiqot ob'ekti va predmeti. Ob'ekt – matematika o'qituvchisining pedagogik faoliyati. Predmet – matematika darsiga tayyorgarlik va darsni tahlil qilish jarayonining ilmiy-metodik asoslari.

Tadqiqot natijalari: Darsga tayyorgarlik samaradorlikni oshiradi. O'qituvchi maqsadni aniq belgilagan, metodlarni to'g'ri tanlagan darslarda o'quvchilar faol ishtirok etishi va yuqori natija ko'rsatishi kuzatildi. Interfaol metodlar samarali bo'ldi. Guruhli ishlash, savol-javob, klaster, aqliy hujum kabi metodlar o'quvchilarda qiziqish uyg'otdi. Texnologiyalardan foydalanish darsni jonlantirdi. Multimedia vositalari va interaktiv doskadan foydalanilgan darslarda mavzu chuqurroq o'zlashtirildi. Dars tahlili o'qituvchini rivojlantiradi. Har bir mashg'ulotni tahlil qilgan o'qituvchi o'zining kamchiliklarini aniqlab, keyingi darslarda ularni bartaraf eta oldi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, matematika darsiga puxta tayyorgarlik va uning tahlili ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda asosiy omillardan biridir. Puxta rejalashtirilgan dars o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantiradi, mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi va fanga qiziqishini oshiradi. Dars tahlili esa o'qituvchining o'z faoliyatini baholash, kuchli va zaif jihatlarni aniqlash hamda pedagogik mahoratini takomillashtirish imkonini beradi. Shu sababli har bir matematika o'qituvchisi darsga tayyorgarlik va tahlil jarayoniga mas'uliyat bilan yondashishi lozim.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Abdievna, Axmedova Barno. "USE OF PROGRAMMING LANGUAGES IN SOLVING TECHNICAL PROBLEMS." *International scientific-online conference International scientific-online conference*.

2. Barno Abdiyevna Axmedova. "TA'LIM XIZMATLARINI SINERGIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI". ЛУЧШИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ. 2025/2. Страницы 170-175
3. Barno Abdiyevna Axmedova. "RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITDA TA'LIM XIZMATI SIFATINI OSHIRISHNI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARI". ЛУЧШИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ. 2025/2. Страницы 176-180.
4. Axmedova, Barno. "Ta'lim xizmatlari sifatini oshirishning nazariy-ilmiiy asoslari." *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT* 3.2 (2025).
5. Mukhitdinov Khudayar Suyunovich, Axmedova Barno Abdiyevna. "TRANSFORMATION OF EDUCATIONAL BUSINESS LEARNING PROCESSES IN IMPROVING THE QUALITY OF REGIONAL EDUCATIONAL SERVICES". *Journal of Survey in Fisheries Sciences*. 2023/3/9. Страницы 3200-3216.
6. Mukhitdinov Khudoyar Suyunovich, Axmedova Barno Abdiyevna. "Econometric modeling and forecasting of educational services to the population of the region". *To Secure Your Paper As Per UGC Guidelines We Are Providing A Electronic Bar Code*. 2021/1. Страницы 241-251.
7. Барно Абдиевна Ахмедова. "Рақамли иқтисодиёт шароитида таълим хизмати сифатини оширишнинг моҳияти ва вазифалари". *ЎЗМУ ХАБАРЛАРИ*. 2022. Страницы 28-31.
8. Барно Абдиевна Ахмедова. "Ways to Improve the Quality of Educational Services Using ICT". *Eurasian Journal of History, Geography and Economics*. 2022. Страницы 34-38.
9. Барно Абдиевна Ахмедова. "Econometric Methods Aimed at Improving the Quality and Digitalization Of Educational Services". *Eurasian Research Bulletin*. 2022. Страницы 66-70.
10. Барно Абдиевна Ахмедова. "Raқamli iqtisodiyot sharoitida ta'lim xizmati sifatini oshirishda ekonometrikadan foydalanish metodikasi". *ЎЗМУ ХАБАРЛАРИ*. 2022. Страницы 42-45.
11. Барно Абдиевна Ахмедова. "Ta'limda raqamli iqtisodiyot muammolari tahlili". *O'ZBEKISTONNING YANGI TARAQQIYOT DAVRIDA TA'LIM-TARBIYA VA ILM-FAN SOHALARINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI*. 2022/5. Страницы 639-642.
12. Барно Абдиевна Ахмедова. "Raқamli iqtisodiyotda ekonometrik usullardan foydalanib ta'lim xizmati sifatini oshirish". *O'ZBEKISTONNING YANGI TARAQQIYOT DAVRIDA TA'LIM-TARBIYA VA ILM-FAN SOHALARINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI*. 2022/5. Страницы 642-644.
13. Барно Абдиевна Ахмедова. "Raқamli iqtisodiyotda ta'lim xizmatlarini takomillashtirish". *O'ZBEKISTONNING YANGI TARAQQIYOT DAVRIDA TA'LIM-TARBIYA VA ILM-FAN SOHALARINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI*. 2022/5. Страницы 644-646.
14. Akhmedova Barno Abdiyevna. "PRINCIPLES OF IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION BASED ON THE USE OF ICT". *Journal of Management Value & Ethics (A quarterly Publication of GMA)*. 2023. Страницы 48-59.
15. Барно Ахмедова. "РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ". *Международная конференция академических наук*. 2023/3/4. Страницы 8-24.
16. Барно Ахмедова. "ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ КАК КЛЮЧЕВОЙ ФАКТОР ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ". *Development of pedagogical technologies in modern sciences*. 2023/3/4. Страницы 11-26.

17. Barno Axmedova. “MASOFAVIY TA’LIM IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITDAGI O’RNI VA AHAMIYATI”. Наука и технология в современном мире. 2023/3/5. Страницы 63-73.
18. Barno Axmedova. “MASOFAVIY TA’LIM IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITDA ASOSIY OMIL SIFATIDA”. Наука и технология в современном мире. 2023/3/5. Страницы 74-84.